

29.1.2026

Automaation lisääminen viranomaisten neuvonnassa -työryhmä

Aika 29.1.2026 klo 9:30-11:30

Paikka Teams

Osallistujat Antti Helin, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)
Kaj Välimäki, valtiovarainministeriö (varapuheenjohtaja)

Merita Erkkilä, liikenne- ja viestintäministeriö
Mariia Suominen, oikeusministeriö
Liisa Leppävirta, oikeusministeriö (varajäsen)
Outi Äyräs-Blumberg, sosiaali- ja terveysministeriö
Miska Lautiainen, valtiovarainministeriö
Saara Vasarla, Kansaneläkelaitos
Susanna Metsälampi, Liikenne- ja viestintävirasto
Noora Riskilä, Liikenne- ja viestintävirasto (varajäsen)
Jani Juva, Verohallinto
Elena Vigren, Verohallinto (varajäsen)
Oona Ojajärvi, Kuntaliitto
Laura Klami, Tampereen kaupunki
Rasmus Rantanen, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Poissa:
Tuula Nousu, sosiaali- ja terveysministeriö (varajäsen)
Johanna Korpi, ympäristöministeriö
Riitta Teiniranta, ympäristöministeriö (varajäsen)
Maria Nikkilä, Tampereen kaupunki (varajäsen)
Hanna Menna, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy (varajäsen)
Tommi Kuukka, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.32. Hyväksyttiin asialista.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Tietopyynnön tulokset

Puheenjohtaja kävi diaesityksen avulla läpi edellisen kokouksen jälkeen työryhmän jäsenille toimitetun tietopyynnön vastauksia. Vastauksissa oli kuvattu millaisia käyttökohteita palveluautomaatiolla annettavalla neuvonnalla voisi olla, jos nyt valmisteltava lainmuutos toteutuu. Keskustelussa huomioitiin mm. parantuvat mahdollisuudet neuvoa automatisoidusti asiakkaiden todellisissa asiointitarpeissa eikä vain yksittäisissä kysymyksissä.

Laajimmin keskusteltiin tietosuoja-asetuksen 22 artiklan mukaisen automatisoitujen yksittäispäätösten kiellon suhteesta automatisoituun neuvontaan. Hallituksen esityksessä ei työryhmän työn alussa tehdyn rajauksen mukaisesti ole tarkoitus säätää automatisoitujen yksittäispäätösten sallimisesta tekoälyllä annettavassa neuvonnassa. Tämä voi kuitenkin jonkin verran rajoittaa lakimuutoksesta syntyviä hyötyjä, koska tietosuoja-asetuksen 22 artiklan mukainen "päätös" voi käsittää erilaisia toimenpiteitä ja toimia, jotka voivat vaikuttaa rekisteröityyn eri tavoilla. Oikeus- ja tulkintakäytäntö voi lisätä epävarmuutta siitä, millaista automatisoitua neuvontaa saatettaisiin pitää tietosuoja-asetuksessa kiellettyinä automatisoituna yksittäispäätöksenä. Keskustelussa esimerkkeinä nousivat esiin Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio C-634/21 SCHUFA Holding ym. ja apulaistietosuojavaltuutetun kaksi ennakkokuulemisiin antamaa ratkaisua potilastietojen automatisoidusta käsittelystä.

Viranomaisten kokema tulkintaepävarmuus voi johtaa varovaisuuteen otettaessa neuvonnan palveluautomaatioratkaisuja käyttöön. Todettiin, että tämä olisi hyvä ottaa huomioon myös hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa yhtenä syntyviin hyötyihin liittyvänä epävarmuustekijänä.

Keskustelussa tuotiin myös esiin, että tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tarkoitus ei ole voinut olla saattaa kaikki automaattinen käsittely automatisoitujen yksittäispäätösten kiellon piiriin. Epävarmuus voi johtaa myös siihen, että säädetään varmuuden vuoksi kansallisessa lainsäädännössä automatisoitujen yksittäispäätösten sallimisesta. Keskustelussa huomioitiin myös, että jo automatisoidun neuvonnan sanoituksella voi olla merkitystä sille, onko neuvontaa pidettävä automatisoituna yksittäispäätöksenä.

4. Hallituksen esityksen luonnos

Keskusteltiin hallituksen esitykseen viime kokouksen jälkeen tehdyistä päivityksistä ja jäljellä olevista päivitystarpeista.

Keskusteltiin erityisesti vaikutusarviointeihin lisättävästä esimerkkilaskelmasta, jossa vaikutustenarvointien laatimissohjeiden mukaisesti kuvattaisiin yksinkertaisesti potentiaalisia hyötyjä henkilötyö- ja kustannussäästöinä. Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa korostui huoli siitä, että laskelma antaa harhaanjohtavan kuvan muutoksen vaikutuksista nykyisessä julkisen talouden tilanteessa. Laskelmassa tulisi huomioida, että säästöpotentiaalin realisoitumisen edellytyksenä on ensinnäkin investoinnit palveluiden kehittämiskustannuksiin. Palveluautomaatio vaatii myös ylläpitokustannuksia, jotka kasvavat palveluiden volyymiä kasvatettaessa. Toiseksi laskelma voi olla hieman näennäinen, sillä julkisen talouden sopeutustoimien myötä viranomaisten palvelutaso on jo laskenut. Tämä on johtanut siihen, että neuvonnan vastausaika on pidentynyt ja myös siihen, ettei viranomaiseen edes yritetä olla yhteydessä vaikean tavoitettavuuden tai pitkien vastausaikojen vuoksi. Tämän vuoksi palveluautomaation käytön lisääminen neuvonnassa voi johtaa käytännössä lähinnä siihen, ettei sopeutustoimien vuoksi alentunut palvelutaso alene entisestään. Palveluautomaation käytön laajentuessa voidaan asteittain päästä takaisin kohti sitä palvelutasoa, jossa oltiin ennen sopeutustoimia. Todettiin, että tuodaan laskelman yhteydessä esiin epävarmuudet ja korostetaan, etteivät laskelman luvut näy suoraan euromääräisinä säästöinä. Sisällytetään arviointiin epävarmuutena myös aiemmin käsitelty tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tulkinta.

Puheenjohtaja esitteli myös digipalvelulain 6 a §:n 1 momentin 1 kohtaan tehdyn muutosehdotuksen, jonka mukaan palveluautomaation käytöstä ei tarvitse kertoa, jos se on muutoin ilmeistä.

Keskusteltiin HE-luonnoksen käsittelemisestä ja kommentoinnista ennen seuraavaa kokousta sekä lausuntokierrosta.

Tänään eli 29.1. HE-luonnokseen tehtävien muutosten jälkeen työryhmän jäsenillä on viikon verran aikaa kommentoida luonnosta. Kommentit pyydetään suoraan HE-luonnokseen viimeistään 6.2.

Seuraavassa työryhmäkokouksessa 10.2. keskustellaan kommenttien perusteella keskeisimmistä kysymyksistä. Kokouksessa päätetään HE-luonnoksen luovuttamisesta VM:lle. VM pyytää HE-luonnoksesta lausunnot.

5. Lausuntokierroksen ja jatkovalmistelun aikataulu

Keskusteltiin lausuntokierroksesta ja sitä seuraavista vaiheista. Lausuntokierros suunnitellaan käynnistettävän viikolla 8. Julkinen kuuleminen järjestettäisiin lausuntokierroksen loppupuolella, todennäköisesti viikoilla 11-13.

Kuulemistilaisuuteen toivottiin työryhmässä edustettuna olevilta virastoilta omasta näkökulmastaan puheenvuoroa.

HE-luonnos olisi lausunnoilla noin kaksi kuukautta, jonka jälkeen jatkovalmistelu tehtäisiin huhti-toukokuussa. Jatkovalmistelun aikana pidettäisiin myös ainakin kaksi työryhmän kokousta.

Valtioneuvoston yleisistuntoon HE voitaisiin viedä esimerkiksi torstaina 4.6. eduskunnalle annettavaksi.

Lausuntokierroksen ja jatkovalmistelun aikatauluun liittyy vielä epävarmuuksia johtuen mm. käännöspalveluiden ruuhkautumisesta.

6. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous

Työryhmän seuraava kokous pidetään 10.2. kello 13:00-15:00.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.50.